

ՀԱՏՈՒԿ ԹԵՄԱ. «Աստծո որդիները» Ծննդոց 6-ում
SPECIAL TOPIC: “the sons of God” in Genesis 6

Ա. Մեծ հակասությունն կա «Աստծո որդիներ» արտահայտության նշանակության շուրջ: Եղել են երեք հիմնական մեկնաբանություններ.

1. Արտահայտությունը վերաբերում է Սեթի աստվածավախ տոհմաձառին (տես՝ Ծննդոց 5, տե՛ս 4:14-ի գրառումը)
2. Արտահայտությունը վերաբերում է հրեշտակային էակների մի խմբի
3. Արտահայտությունը վերաբերում է թագավորների կամ հսկաների կամ Կայենի տոհմաձառին (տես՝ Ծննդոց 4)

Բ. Սեթի տոհմաձառին վերաբերելու ապացույցներ՝

1. Ծննդոց 4 և 5-ի անմիջական գրական համատեքստը ցույց է տալիս Կայենի ապստամբ տոհմաձառի և Սեթի ընտրյալ տոհմաձառի զարգացումները: Հետևաբար համատեքստային ապացույցը կարծես թե հավանություն է տալիս Սեթի աստվածավախ տոհմաձառին
2. Ռաբբիներն այս հատվածը հասկանալու հարցում տարածայնություններ ունեն: Ոմանք պնդում են, որ այն վերաբերում է Սեթին (սակայն շատերը՝ հրեշտակներին):
3. «Աստծո որդիներ» հոգնակի արտահայտությունը, չնայած շատ հաճախ կիրառվում էր հրեշտակային էակների համար, երբեմն էլ վերաբերում էր մարդկանց՝
ա. 2 Օր. 14:1՝ «ՅԱՀՎԵ քո Աստծո որդիները»
բ. 2 Օր. 32:5՝ «Նրա որդիները»
գ. Ելից 22:8-9; 21:6 (հավանաբար Դևտացի դատավոր)
դ. Սաղմոս 73:15՝ «Քո որդիները»
ե. Ուսեա 1:10՝ «Կենդանի Աստծո որդիները»

Գ. Հրեշտակային էակներին վերաբերելու ապացույցներ՝

1. Սա համարվել է այս հատվածի ամենատարածված ավանդական ըմբռնումը: Ծննդոցի ավելի լայն համատեքստը կարող էր պաշտպանել այս տեսակետը որպես գերբնական չարի մեկ այլ օրինակի, որը փորձում է խեղաթուրել մարդկության համար Աստծո կամքը (ռաբբիները ասում են՝ «նախանձից ելնելով»)
2. ՀԿ-ում հոգնակի արտահայտությունը («Աստծո որդիները») չափազանց շատ է կիրառվում հրեշտակների համար
ա. Հոբ 1:6
բ. Հոբ 2:1
գ. Հոբ 38:7
դ. Սաղմոս 29:1
ե. Սաղմոս 89:6,7
զ. Դանիել 89:6
3. Անկանոն 1 Ենովքի գիրքը (տես՝ 1 Ենովք 6:1-8:8; 12:4-6; 19:1-3; 21:1-10) և Հոբեյանը (տես՝ Հոբ 5:1), որոնք շատ տարածված էին ՆԿ-յան հավատացյալների ժամանակաշրջանում, Մեռյալ Ծովի Գալարներից *Ծննդոցի Անվավեր Գրքերի* հետ միասին, մեկնաբանում է որպես ապստամբ հրեշտակներ
4. Վեցերորդ գլխի անմիջական համատեքստը ակնարկում է, որ «հզոր մարդիկ, որոնք հնուց ի վեր անվանի էին» ծնվեցին ստեղծագործության այս անկանոն խառնուրդից:
5. Սեպտուագինտան այս «Աստծո որդիներ» արտահայտությունը թարգմանում է որպես «Աստծո հրեշտակներ»
6. 1 Ենովքի գիրքը նույնիսկ պնդում է, որ Նոյի ջրհեղեղը եղավ, որպեսզի ոչնչացնի այս հրեշտակ-մարդ միությունը, որը թշնամություն էր ՅԱՀՎԵի և ստեղծագործության համար Նրա ունեցած ծրագրի հանդեպ (տես՝ 1 Ենովք 7:1; 15:1; 86:1)
7. Ուգարտական գրականության մեջ «Աստծո որդիներ» արտահայտությունը վերաբերում է պանթեոնի անդամներին (այսինքն՝ ավելի ստորադաս հոգևոր էակներին)

Գ. Կայենի տոհմածառի թագավորներին կամ հսկաներին վերաբերող արտահայտության համար ապացույց

1. Գոյություն ունեն մի քանի հնագույն թարգմանություններ, որանք պաշտպանում են այս տեսակետը
 - ա. Օնկելոսի Թարգումը (մ. թ. երկրորդ դար) թարգմանում է «Աստծո որդիներ» արտահայտությունը որպես «ազնվականների որդիները»
 - բ. ՀԿ-ի հունարեն Սիմաչուսի (մ. թ. երկրորդ դար) թարգմանությունը այս արտահայտությունը թարգմանում է որպես «թագավորների որդիները»
 - գ. «Էլոհիմ» տերմինը կիրառվում է իսրայելացի առաջնորդների համար (տես՝ Ելից 21:6; 22:8; Սաղմ . 82:1,6), NIV և NET Աստվածաշնչերում:
 - դ. Ծննդոց 6:4-ում *Nephilim*-ը /հսկաներ/ կապված է *Gibborim*-ի հետ, որը նշանակում է «քաջասիրտ, զորավոր, հարուստ կամ իշխանություն ունեցող հզոր մարդիկ»
 - ե. այս մեկնաբանությունը և դրա ապացույցը վերցված է Աստվածաշնչի խորթին խոսքերը գրքից, էջ՝ 106-108:

Ե. Երկու կիրառությունների պաշտպանության համար պատմական ապացույցներ

1. Արտահայտությունը վերաբերում է Սեթի սերնդակիցներին՝

ա. Ալեքսանդրիացի Կիրիլ	ե. Կավլին
բ. Թեոդոտեթ	զ. Կայլ
գ. Օգոստինոս	է. Գլիսոն Արչեր
դ. Չերոմ	զ. Ուոթս
2. Արտահայտությունը վերաբերում է հրեշտակներին՝

ա. Սեպտուագիանայի գրողները	է. Տերտուղիանոս	իւ. Օլֆորդ
բ. Ֆիլո	ը. Օրիգենուս	ծ. Ուեսթերմեն
գ. Չոզեֆուս (<i>Հնություններ</i> 1:3:1)	թ. Լյութեր	կ. Ուենհեն
դ. Չասթին Մարտիրոսը	ժ. Էռուպո	հ. NET Աստվածաշունչ
ե. Իրենեոս	ի. Դեկից	
զ. Ալեքսանդրիացի Կլեմենտը	լ. Հենգստենբերգ	

Զ. Ինչպե՞ս են Ծննդոց 6:4-ի հսկաները կապված «Աստծո որդիների» հետ և Ծննդոց 6:1-2-ի «մարդկանց դուստրերի» հետ: Ուշադրություն դարձրեք հետևյալ տեսություններին.

1. Նրանք հրեշտակների և մարդկային կանանց միջև եղած միության արդյունքում ծնված հսկաներն են (տես՝ Թվոց 13:33):
2. Նրանք ընդհանրապես իրար հետ կապ չունեն: Նրանք պարզապես նշված են որպես Ծննդոց 6:1-2-ի օրերի դեպքերի ժամանակ և դրանցից հետո երկրի վրա գոյություն ունեցողներ:
3. Ռ. Կ. Հարրիսոնը *Հին Կտակարանի Ներածություն* /R. K. Harrison *Introduction to the Old Testament*/, էջ՝ 557-ում տալիս է հետևյալ գաղտնի մեջբերումը՝ «ամբողջովին կորցնելու անգնահատելի մարդաբանական նկարագրությունները *Homo sapiens*-ի և այս հատվածում նկարագրված նախքան Ադամը եղած տեսակների հետ փոխհարաբերության մեջ, և որոնք էլ պարտավոր են այն գիտնականներին, որոնք զինված հետևում են իրենց»:

Սրանից կարող եմ ենթադրել, որ նա այս երկու խմբերին դիտարկում է որպես հումանոիդների երկու տարբեր խմբերի ներկայացուցիչների: Սրանից կարելի է ենթադրել, որ Ադամն ու Եվան հետագա հատուկ ստեղծագործություն են, բայց նաև *Homo erectus*-ի էվոլուցիոն զարգացում:

Է. Ազնիվ կլինի իմ կողմից վերջում եզրափակել այս հակասական տեքստի վերաբերյալ իմ հասկացողությամբ: Առաջին հերթին, թույլ տվեք մեզ բոլորիս հիշեցնել, որ Ծննդոցի այս տեքստը շատ համառոտ և բազմանշանակ է: Մովսեսի առաջին լսարանը հնարավոր է ունեցել են հավելյալ պատմական աղբյուր կամ Մովսեսը օգտագործել է բանավոր կամ գրավոր ավանդույթ Նահապետական ժամանակաշրջանից, որն ինքն էլ լիովին չէր հասկանում: Այս հարցը ճակատագրական կարևորության աստվածաբանական թեմա չէ: Հանափ մեզ հետաքրքրում են այնպիսի բաներ, որոնց մասին Սուրբ Գիրքը միայն ակնարկում է, սակայն դրանք բազմանշանակ են: Մեծ դժբախտություն կլիներ, եթե այս և նմանատիպ աստվածաշնչյան հատվածների տեղեկության հիման վրա կառուցվեր մանրակրկիտ աստվածաբանություն: Եթե մեզ անհրաժեշտ լիներ այս տեղեկությունը, ապա Աստված այն մեզ կհասցներ ավելի հստակ և մանրամասն կերպով: Ես անձնապես հավատում եմ, որ նրանք եղել են հրեշտակներ և մարդիկ, քանի որ.

1. Բովանդակությունը, չնայած որ միանշանակ չէ, սակայն «Աստծո որդիներ» արտահայտությունը ՀԿ-ում վերաբերում է հրեշտակներին
2. Սեպտուագինտան (Ալեքսանդրիական) «Աստծո որդիներ» արտահայտությունը թարգմանում է (Ք. Ա. առաջին դարի վերջ) որպես «Աստծո հրեշտակներ»:
3. 1 Ենովք անկանոն հայտնության գիրքը (հավանաբար գրված մոտ Ք. Ա. 200թ-ին) հատուկ նշում է, որ այն վերաբերում է հրեշտակներին (տես՝ 6-7 գլուխները):
4. 2 Պետրոս 2-ի և Հուդայի գրքում մեղանշած և իրենց բնակության հատուկ վայրը չպահած հրեշտակների միջև աստվածաբանական կապի պատճառով

Ես գիտեմ, որ ոմանց համար սա թվում է հակասելի Մատթեոս 22:30-ին, սակայն այս հատուկ հրեշտակները ո՛չ երկնքում էին գտնվում և ո՛չ էլ երկրի վրա, այլ մի հատուկ բանտում (*Տարտարոս*):

5. Կարծում եմ պատճառներից մեկը, որ Ծննդոց 1-11-ի շատ դեպքեր կարելի է գտնել այլ մշակույթների մեջ նույնպես (այսինքն՝ նմանատիպ պատմություններ արարչագործության, ջրհեղեղի, հրեշտակների, որոնք կանանց են առնում) այն է, որ այս շրջանում բոլոր մարդիկ միասին էին և ունեին որոշակի գիտելիքներ ՅԱՀՎԵԻ վերաբերյալ, բայց Բաբելոնի աշտարակաշինությունից հետո, երբ նրանք սփռվեցին, այս գիտությունը սպականվեց և վերածվեց բազմաստվածության մոդելի:

Այս բանի լավագույն օրինակներից է հունական առասպելները, որտեղ կես-մարդ, կես գերմարդ հսկաները, որոնք կոչվում էին Տիտաններ, բանտարկվում են *Տարտարոսում*, հենց այն նույն անունով կոչված վայրում, որի մասին Աստվածաշնչում միայն մեկ անգամ է նշված (տես՝ 2 Պետրոս 2), և այն հրեշտակների պահման համար է, որոնք չպահեցին իրենց հատուկ բնակատեղին: Ռաբբիական աստվածաբանության մեջ Դժողքում կա արդարների համար բաժին (դրախտ) և ամբարիշտների համար բաժին (*Տարտարոս*):